

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrtletno . . . K 6:30
mesečno . . . K 2:10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (insetate) se plačuje od čveterostopne petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 74.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 2. aprila 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Glavni zbor Narod. stranke

se vrši na Cvetno nedeljo, dne 4. aprila ob 11. uri dopoldne v celjskem „Narodnem domu“. Na dnevnem redu so

deželnozborske volitve.

Stranka stoji pred resno odločitvijo, zato pozivamo nujno svoje somišljenike, da pridejo v velikem številu v Celje.

Agitirajte za udeležbo!

Bilanca.

Ni še prišel čas, da bi se sestavila končna bilanca dobička in zgub, ki jih je prinesla aneksija Bosne in Hercegovine naši državi. Gotovo je samo to, da smo dosedaj pridobili eno samo stvar: cesar je suveren v dveh deželah, v katerih ni bil prej suveren, čeprav sta ti dve deželi bili že trideset let naši ter ni nikomur v Evropi prišlo na misel, da bi je nam hotel vzeti. Gotovo je tudi, da smo zgrubili že milijone — milijone, katere smo plačali Turčiji za odškodnino, milijone, katere smo zgubili vsled bojkota proti našim industrijalnim izdelkom na Turškem in milijone, katere so nas stala oboroževanja; suma teh milijonov se ne da lahko določiti, gotovo pa ne manjka mnogo, če sploh še kaj manjka, do cele milijarde. Poleg tega so pa tudi zgube, ki se ne dajo meriti z denarnim merilom.

V „Zeit“ od 30. marca je pisal posl. Pergelt o aneksiji. Dr. Pergelt pravi, da bi bilo mnogo ugodnejše in prikladnejše, ako bi se bilo proglasilo aneksijo koj po bitvi pri Mukdenu,

češ, da bi takrat bilo šlo vse bolj gladko, ne Rusija ne katerakoli druga država, katere so sedaj delale Avstro-Ogrski težave, bi se ne bila takrat mešala v to vprašanje. Zato pač ne moremo delati odgovornega barona Aehrenthala, ki ni bil takrat minister vnanjih rečij. Aneksija, kakor jo je izvedel sedanji vnanji minister, bi bila baje tudi mogla izključiti dvome in ugovore, pa uspeh, s katerim je bilo delo dokončano, je vse te dvome in ugovore izpodbil. Avstro-Ogrsko je srečno prestalo skušnjo, kateri je bilo podvrženo, podalo je dokaz svoje moči ter ovrglo krivo mnenje Evrope o njegovi slabotnosti. „Seveda, moramo dodati“, pravi Pergelt, „da velikost in moč monarhije sloni na sigurnosti in zanesljivosti našega severnega zaveznika, nemške države in pokazalo se je, da je sigurnost te zveze vzvišena nad vsak dvom.“

Dr. Pergelt ni s tem povedal vsega, kar si misli in kar še ve.

Tu ne gre samo za dokaz sigurnosti nemško-avstrijske zveze, temveč naravnost za odvisnost od Nemčije, v katero je Avstro-Ogrsko zabredlo. To razmerje varovanja in varuha ne more prijazno uplivati na mnenje Evrope o Avstro-Ogrskem in, kar je še važnejše, tudi ne upliva zdravo na notranje razmere v naši državi. Nemci že sedaj kujejo politični kapital iz te odvisnosti Avstro-Ogrske od Nemčije in njih povečana prizadevanja priboriti si nadvlado nad nemškimi narodi, katerim se vlada ne more ali morda tudi ne mara upirati, samo množi notranjo razcepljenost in nezadovoljnost slovanskih narodov, ki tvorijo večino prebivalstva monarhije. V tem baš tiči slabost in bolezen Avstrije.

Dokaz moči, o katerem govori dr. Pergelt, je predrago plačan in vodi vrhu tega tudi v zмотo.

Politična kronika.

b Imenovanja sodnikov na Češkem. Včeraj je objavila uradna „Wien. Ztg.“ imenovanja sodnikov na Češkem, o katerih piše „Deutschnat. Corresp.“, da se ne bo dalo proti njim nič ugovarjati, kajti justična uprava je postopala z največjo strogostjo ter so jo pri tem vodili le stvarni momenti. Justična uprava je baje s temi imenovanji dokazala, da se drži Bienertovih načel, po katerih se ne sme dovoliti, da bi kaki uplivi učinkovali na upravo. Ako smejo Nemci biti nekako zadovoljni s temi imenovanji, je pripisovati samo okolnosti, da so se do sedaj morali vedno upirati proti temu, da bi se imenovanja uradnikov smatralo za nekaj predmet politične barantije. — Tako „Deutschnat. Corresp.“. Kaka so ta imenovanja v resnici, ako gledamo na nje s stališča pravičnosti in nepristranosti, sodimo lahko po tem, kar piše „Čas“ o njih: „Na prvi pogled v imenik imenovanih vidimo, da je dvojica Hohenburger - Schreiner zmaga v sporu o imenovanju sodnikov na Češkem na celi črti.“

Radi verjamemo, da si je minister Žáček na vso moč prizadeval, da bi dosegel za nšše sodnike in sodne uradnike, kar bi se dalo, pa baš v tem je rezilo položaja, da proti ministrom kakeršna sta Hohenburger in Schreiner, ubogi češki minister-rojak nič ne opravi, posebno pa takrat, ko ga neinteresi-rani min. predsednik s svojim uplivom ne podpira v boju proti nemški pristranosti. Kaka pa naj bodo imenovanja za češke uradnike, katera predlaga nemški predsednik dež. nadsodišča v Pragi, katera izdeluje nemški referent v pravosodnem ministerstvu, da bi končno o tem operatu razsodila ministrakakor sta Hohenburger in Schreiner! Da ta organizacija naravnost

izključuje vsak tudi najmanjši smisel za pravičnost, kakor hitro gre za češko uradništvo, nam kaže baš to imenovanje, katero moramo imenovati med vsemi dosedanjimi najslabše! To pot je akcija nemških ministrov in birokratov odkrito podpiral kvalifikacijski senat pri dež. nadsod. v Pragi. Zdi se, da je proslavljana in tolikokrat povdarjana neodvisnost sodnikov bila pri tem imenovanju hudo poškodovana. Zatrjuje se nam, da praški kvalifikacijski senat svojo kvalifikacijo posamičnih uradnikov podaje na tak način, da bi bil rezultat imenovanj tak, kakeršnega si žele gospodje Hohenburger in Schreiner. S temi praškimi kvalifikacijami posebno češkega uradništva, je bilo dano pravosodnemu ministru v roke tako orožje, da je z njim lahko operiral v ministerskem svetu, kateri je imel imenovanje potrditi. Strogost, s katero se je to pot postopalo proti sodnemu uradništvu, je zadela skoro samo le češke uradnike, dočim se je našlo za nemške uradnike več nego dovolj blagonaklonjenosti in prizanesljivosti.“ Na to „Čas“ podaje izglede in imena, s katerimi dokazuje svoje trditve. Podali smo točneje poročilo in kritiko teh imenovanj: nemške in češke strani, da si naši čitatelji vstvarijo sliko, kako se postopa šele proti Slovincem, ki niso v kabinetu, ne v deželnih in državnih centralnih uradih svojih zagovornikov. Je li proti taki vladi taka politika opravičena, kakeršno dela naša državnozborska delegacija?

b Avstrijska notranja politika. Bivši minister dr. Fiedler je na volilnem shodu na Kr. Vyšehradu dejal: „Navstaja nevarnost, da pade naša notranja politika pod vpliv Nemčije. Nemci se tega popolnoma zavedajo

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalje.

Ali morejo delati tako pravi in iskreni Čehi? O, veruj, našim gospodom ni nad vse čast in blagor našega naroda, ampak lastni dobiček, in kjer vgladajo korist svojega stanu, tam bodo pripravljene spojiti se proti svojemu ljudstvu tudi s tujim sovražnikom.

Gospoda Broučka je že dolgočasila ta staročeška politika in je zato rajši odstopil od okna, katero je potem Domšik zaprl.

„Gotovo si že lačen?“ je rekel gostu. „Ne vem, kako ti bodo teknila po tujezemskih naša češka jedila. Ali rad ješ kuro?“

„Kuro!“ je zaklical gost osupel.

* Staročeško „kura“ je novočeško „akorja“; novočeško „slepice“ je naše „kokoš“.

„Čemu se čudiš? Ali si tudi pozabil, kako se imenuje drobnjad, ki sedi na gredah in hodi s petelinom po dvorišču?“

„A — kokoš?“ je rekel gospod Brouček, čegar obličje se je mahoma spremenilo. „Mislil sem že, da žvečite morda — —“. Niti v mislih ni hotel dopolniti ostudne predstave; saj je bila skoro še slabša nego kuhinja na mesecu.

„Kokoš ali kura“, je potrdil Domšik. „Toda ne boj se stare, trde kokoši; imel boš pišče. Čeprav se razcapani dijak hvali v stari kratkočasni pesmi:

S hrano bahajo se mame,
kur mesa je polne hrame,
vendar vem, da se ne morem pobahati
gostu z navadno kokošjo.“

„Kokoš da je navadna jed? To slišim prvič. Zame je kuretina imenitna stvar!“

„V sedanjih burnih časih si ne moremo izbirati. Draginja je grozna. Prej je stala kokoš pol groša —“.

„Pol groša!“ je ostrmel gospod

Brouček. „Priatelj, ne delaj slabih dovtipov!“

„Tebi se zdi tudi pol groša mnogo, kaj ne? V tujih krajih so mogoče piške še cenejše. Pri nas stane sedaj na trgu cel groš!! Jaz redim seveda kure doma na dvorišču. Saj lepših ne dobiš mnogokrat niti na trgu. Kajti pri nas ne velja v teh časih stari pregovor: ‚Kdor ‚ma groš, ta je mož.‘ Dobro je, da rad ješ kokoši. Sramujem pa se povedati, da imamo kot drugo jed lososa.“

„Lososa!“, je vzkliknil gost radostno. „Lososa! To bode knežji obed!“

„Ti se mi posmečuješ“, je očital gostitelj.

„Jaz da se ti posmeujem? Morda vendar ne boš rekel, da je tudi losos navadna jed? Jaz sem jedel lososa samo enkrat v svojem življenju in še pri takem neumnem banketu, kjer človek vsled samih govorov ne pride niti do poštene porcije.“

„To je skoro neverjetno!“, je zaklical gost osupel. „Pri nas imamo toliko lososov, da si celo družina zgo-

vori, da bi lososovo meso ne prišlo k obedu večkrat nego dvakrat v tednu.“

„Moj Bog, to živite najbrže kakor v deželi pravljic, kjer letajo v usta pečeni golobje in kjer teče vino v potokih“, se je čudil vzradošeni gost, kateremu so se že sline zbirale v ustih.

„Ravno prav, da si me spomnil. Kaj hočeš piti? Imam dober med.“

„Med!“, je bruhnil iz sebe gospod Brouček in obličje mu je postalo hipoma černo.

„Domačo medico. Upam, da jo pohvališ.“

Gost je zamahnil z rokama kakor da jo noče, pa jih je zopet sklenil v milo prošnjo: „Za boga, prosim te, prijatelj, nikdar ne izgovori vpricho mene te besede! Bral sem o tej vaši — že pri samem imenu mi je slabo. Prav gotovo si mi skazil s tem lososa. Veruj mi — prej bi se napil makari tudi — vode!“

Dalje prih.

Proti temu se moramo pripraviti. Naša obramba je v parlamentu in nikjer drugod, v parlamentu z mogočnim slovanskim zastopstvom. Upajmo, da pojdejo z nami tudi ostali Slovani ter da ne opuste misli o narodni pravičnosti. V tem času ne smemo zagovarjati politike načelne obstrukcije. Mi zahtevamo, da mora biti prepuščena določitev taktičnih sredstev razmeram. — Radikalci so sicer iz strahu, da ne zgube popularnosti, vstopili v „Slovansko jednoto“, nočejo se pa podvreči večini. S tem bi pa bila Jednota razbita. Mi želimo, naj zmaga struja, katera hoče združiti Slované.

o Sprava med A. O. in Srbijo. Poslanik gr. Forgach je izročil ministru vnanjih reči dr. Milovanoviču odgovor av. ogr. vlade na zadnje noto od 30. marca, v katerem se izraža zadovoljstvo na tem, da so zopet vspostavljene sosedsko prijateljske razmere in pravi, da se začne na novo pogajanja o trgovinski pogodbi.

o Izjava zastopnikov velesil. Zastopniki Anglije, Francije, Rusije in Italije so ministru Milovanoviču izjavili, da so pooblaščenici dati srbski vladi na znanje, da je baron Aehrenthal zastopnikom ententnih velesil v pogovoru dal zadržilo, da, ako Srbija razoroži, da ne bode dovolil, da bi se nje celotnost in neodvisnost v čemkoli oškodovala. Oficijozni „Fremdenblatt“ piše, da je ta izjava ententnih poslaničnikov nekaj samo po sebi umevnega in da jih na Dunaju niso k tej izjavi formalno pooblastili. Nemški poslanik se ni pridružil ostalim, češ, da je taka izjava nepotrebna, ker je bila Srbija napadalna stranka.

d Nemški dementi. Oficijozna „Nordd. Allg. Ztg.“ piše, da nikakor ni res, da bi bila Nemčija izvedla na Rusijo na kak pritisk, da jo prisili premeniti svojo politiko v avstro-srbskem sporu. Oficijoz s posebno vnemo trdi, da ni res, da bi bil nemški cesar v pismu na ruskega carja zagrozil, da takoj pošlje na rusko mejo armado, ako Izvoliski nemudoma ne opusti svoje srbofilne politike. Vse to je baje izmišljeno. Temu nasproti opozarjamo le na to, da je še nedavno „Temps“, ki je prvi prinesel poročila o tem Viljelmovem pismu in njegovi grožnji z mobilizacijo pisal, da prinese za svoje trditve podrobne dokaze, ako bodo nemški oficijozni tako radovedni. — Ta nemški dementi je torej te navadna oficijozna laž iz uljudnosti, kateri ne bo nikdo pripisoval kake važnosti.

d Deželnozborske volitve na Koroškem. Včeraj so se vršile deželnozb. volitve v mestni kuriji in trgovski zbornici. Zmagali so brez resnega odpora na celi črti nemški nacionalci. Sedaj se že čujejo glasovi tudi iz nemšk. tabora o izidu volitev. Kršč. soc. dunajski „Volksblatt“ besno napada Walcherja, da se je zvezal s klerikalnimi Slovenci. Posl. Steinwender pravi v graški „Tagespost“, da so sicer nemški nacionalci zmagali, a da stoje tudi oni pred porazom, ako se stranka ne bode v modernem duhu preustrojila. Na zunanaj se lice korošk. deželnega zbora spremeni v toliko, da so izgubili nemški kršč. soc. 1 mandat, socialisti pridobili 1 in Slovenci 1 (prej so imeli le 1). Najlepši uspeh so imeli Slovenci, a bi bil ta uspeh pri pametni politiki vodilnih koroških krogov še lepši.

d V ogrskem parlamentu se je katoliški nadškof Vaszary zahvalil v imenu kat. škofov in duhovnikov vladi za regulacijo plač. Pravoslavni rumunski škof Pap je izjavil, da je zakon o kongruji za rumunsko cerkev v mnogih obzirih žaljiv. Protestantski škof Gyuracz obžaluje, da se ni zvišala minimalna plača duhovnikom. Kakor se vidi po teh treh izjavah, je

Apponyi dosleden ter dela pred vsem za katoliški klerikalizem in za stebre klerikalizma za nadškofe, škofe, kanonike in župnike — kaplančki morajo pa lepo molčati in pokorno služiti, naj že kaj dobe ali nič. Tudi košček kršč. socializma.

o Nemško-madžarsko bratenje. — „Budapest“, glasilo stranke neodvisnosti, je prinesel navdušen članek v proslavo zavezniške zvestobe Nemčije. V članku se povdarja, da je zveza z Nemčijo za ohranitev evropskega miru neobhodno potrebna.

V nedeljo, 4. aprila

se vrši v Celju v „Nar. domu“

shod slovenskega štajerskega učiteljstva.

Začetek ob 2. uri popoldne, takoj po glavnem zboru „Nar. stranke“.

Spored: 1. Poročilo o dosedanem delovanju socialnega odseka „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. — (Najvažnejše točke: Dosedanje naročenje časopisov in knjig potom soc. odseka „Zveze“; podporni sklad za obolele učitelje in učiteljice; predavateljstvo; skrb za šoli odraslo mladino; ustanovitev podp. društva „Učitelj. pripravnik“ v Mariboru i. dr.)

2. Program bodočega socialnega delovanja (zlasti nakup skloptikonov).

3. Odgovor na nizkotna obrekovanja klerikalnih listov.

4. Slučajnosti.

Ker je shod velike važnosti, se ga naj udeleži učiteljstvo v obilnem številu, okrajni socialni odseki pa se naj ga udeleže polnoštevilno ali pa naj pošljejo vsaj zastopnike.

Dnevna kronika.

b Laški mestni očetje v Reki posnemajo menda modre Celjane; v zadnji seji so sklenili, da se odzdej smejo izobešati samo italijanske table tvrdk itd.

b Sive uniforme se bodo v najkrajšem času splošno uvedle za vse častnike in vojaške uradnike izven pri konjeništvu.

b Eulenburg. Višja zdravniška preiskava je dognala vedno bolj napredujoče zavapnenje žil odvodnic in izključuje vsako možnost razprave. Ker se dne 20. aprila vrši nova razprava v procesu Moltke Harden, se bo zaslišal Eulenburg na gradu Liebenberg.

b „Unionbank“ bo od 4.703.898 K čistega dobička delila 7½% dividend; splošna avstrijska električna družba od 4.037.449 K čistega dobička 25 K od akcije.

b Poneverjenja v Reki. Proti bivšemu policijskemu svetniku na Reki dr. Steindlu je uvedena kazenska preiskava zaradi poneverjenj, ki segajo 6 do 7 let nazaj, tudi mnoge slučaje zlorabe uradne oblasti se je izsledilo. Dr. Steindl je znan kot ljut sovražnik vsega, kar je hrvatsko, in je kaznoval z visokimi globami Hrvate, če je samo zvedel, da so kje peli ali kak podoben „zločin“ storili. Te globe pa so, kakor kaže preiskava, vse ostale v njegovem žepu.

b Madžarske banke v Sarajevu — ne bode? Sarajevski „Hrv. Dnevnik“ javlja, da ne pride do otvoritve madžarske banke v Sarajevu vsled silnega odpora opozicij in vsled odkritij v drž. zboru. — Dunajska „Reichspost“ pa javlja obenem, da je dr. Mandić izstopil iz upravnega odbora banke.

b Vatikanski revež. Leta 1870. je določila Italija papežu kot odškodnino za zgubljene dežele letno rento pribl. 3.225.000 kron. Ker takozvanega ga-

rancijskega zakona, ki vsebuje to določbo, niso priznali niti Pij IX., niti Leon XIII., niti Pij X., in niso vzeli še nobeno leto ponudene vsote. Letos se je nabralo že 109.650.000 K; obresti te velikanske vsote in pa še tekoča renta bi dala čeden letni dohodek 8.707.000 kron. Za takega bogataša bi pač ne trebalo prosjačiti po celem katoliškem svetu.

d Eksekutivni odbor hrvatsko-srbske koalicije je v svoji seji sklenil, da vsi člani koalicije dvignejo tožbo proti dr. H. Friedjungu in proti „Neue Freie Presse“ zaradi klevet in denuncijacij, ki jih je obelodanil dr. Friedjung v tem listu.

Štajerske novice.

v O razpoloženju po zadnjem zapnem shodu Km. zv. nam poročajo iz zanesljivega vira, da je bilo zelo desperatno. Mnogi stari politiki niso bili zadovoljni s storjenim sklepom, dobro vedoč, da mora pasti težka obsojba na celo stranko, da je razdrila kompromisna pogajanja in nekaterim fanatikom na ljubo zanesla hud volilni boj v deželo, ko vlada povsod splošna gospodarska depresija. Poleg nekaterih duhovnikov je najstrastnejše hujskal proti kompromisu profesor dr. Verstovšek. Torej ta človek, ki je bil nekoč radikalen naprednjak, največji nasprotnik dr. Korošca in duhovščine, ki ne pozna niti najmanj našega kmečkega ljudstva in komaj lomi slovenščino, je sedaj eden najhujših hujskačev iz — dobičkaželjnosti. G. prof. bi rad zlezal na mesto dež. odbornika. Kmetje — za 6 tisoč kron vas goni c. kr. profesor v volilni boj. Sramota!

v Veleizdajalce na Slovenskem, osobito med pristaši narodno-napredne stranke v Ljubljani, išče tukajšnja „vahtarica“. To je Marckhlova modrost. Podle in smešne denunciacije služijo v čast celjskim Nemcem in njihovemu državnozb. zastopniku Marckhlu! Kaj pa ko bi se enkrat od naše strani javno pribilo vse one državne uradnike, ki so vsenemci, navedlo vsa ona društva, ki so vsenemška in imajo v društvenih prostorih izključno Viljemove in Bismarckove slike? To bi bilo prej veleizdajstvu podobno kakor one kulturne vezi ki se počasi snujejo med Jugoslovani in se bodo snovale naprej navzlic vsem nemškim in madžarskim denuncijantom!

v Dr. Hrašovec ne namerava več kandidirati v deželni zbor. Z obžalovanjem vzamemo na znanje, da tako odličnega delavca in marljivega slov. zastopnika ne bo več v deželnem zboru štajerskem. Gotovo se mu je zagnjusil surov in nepošteni boj, katerega bi uprizorili klerikalci proti njemu za kakšnega — Terglava. Upamo pa, da ohlani g. dr. Hrašovec svojo delavnost še nadalje narodnem svetu in domačim celjskim političnim vprašanjem.

v Dr. Benkovič ima v nedeljo v Šmarju pri Sevnici v delavskem društvu zborovanje. Dr. Benkovič namerava kandidirati v splošni skupini Celje-Slovenjgradec-Brežice.

v Dr. Povalej pri Rebeuscheggu. Danes je strašil v celjski okolici dr. Povalej. Opoldne je šel k Rebeuscheggu na kosilo. Menda ne misli kandidirati, drugače bi že šel k „belemu volu“. Sicer pa je črna nehvaležnost, da ne podpira svojih somišljenikov!

v Obletnica Bismarckovega rojstva je bila včeraj. To je dalo povod k mnogim vsenemškim Bismarckovim slavnostim. Te po nazoru avstr. vlade niso veleizdajalske. Veleizdajalci smo samo mi, ker smo Slovenci.

b Tri hiše so pogorele minuli torek z gospodarskimi poslopji vred pri Sv. Marku nižje Ptuja.

v Z barabami je primerjal na prižnici šentpeterski župnik gosp. dr. Jančič slov. naprednjake. Lep vzgled za spolnjevanje 5. zapovedi! Naprednjaki, zapomnite si to psovko, vredno in dostojno kakega pretepača ne pa — duhovnika.

v Izgnan je iz Gorice in odkazan svoji domači občini Vransko Filip Ropas, znani socialistični agitator. Presedel je te dni svoji dve kazni, eno sedem, drugo desetmesečno, nakar so ga izgnali.

Znamk za C.-M. družbo ni nabral g. L. Černež, nadučitelj na Grižah, temveč njegov sinček Ljudevit Černež učenec 1. gimn. razr. v Celju, kar popravljamo in se mlademu rodoljubu za družbo tem pristraneje zahvaljujemo.

v Ganljiva nepristranost. Okrajni zastop v Laškem trgu je daroval nemškemu „Schulverein“ 100 K in tudi — C. M. družbi 100 K. Notabene okrajni zastop slovenskega okraja!

Nove nemške šole. Nemški „Schulverein“ sezida brežiškim Nemcem nove šole. — Isto se bode zgodilo v Pobrežju pri Mariboru. Nova ponemčevalnice, ki nam bodo odjedle na tisoče rojakov. Pri nas se pa danes nabira za — klerikalno časopisje namesto za slovenske šole v narodno-nevarnih krajih!

v Razglednic C. M. družbe je bilo meseca februarja prodanih 1000, računskih listkov 24.000 in kolkov 63.000.

v 7.4000 rabljenih znamk sta v kratkem času nabrali za C. M. družbo nadučitelj v pok. g. Jos. Vidic, gđc. učiteljica Pianova in učenka Rezika Piklova. — Učenci 3. razreda na moziški narodni šoli so nabrali 5.500 rabljenih znamk. To so sadovi dobre narodne vzgoje. Priporočamo v posnetanje!

v Otroški vrtec družbe sv. C. in M. se otvori v Ormožu ob Dravi.

v Štajerskega Senekowitsch zopet kandidira v kmetskih občinah mariborskega okraja. Namesto Vračka je sedaj torej Semekowitsch „večni“ kandidat nemškutarjev.

v Nemška podružnica štaj. kmet. družbe se bode 4. sep. znova ustanovljala, tokrat na zapnem shodu v občinski pisarni. Gospodje se boje Slovencev, ki so jim zadnjič temeljito zmešali štreno. Slov. podružnica je že ustanovljena in odobrena.

v Od Sv. Benedikta Sl. gor. V okrožju tukajšnjega poštnega urada se bode od 16. apr. naprej po 3 krat na teden raznašala pošta po posameznih občinah.

v Tatinska družba, najbrž iz Ogrskega, vznemirja prebivalstvo v radgonski okolici.

v Lep razvoj obmejnega slov. denarnega zavoda. Posojilnica v Zg. Radgoni nam je poslala „Poročilo in rač. sklep. za 17. upravno leto 1908.“ Iz drobnega zvezka je razviden krasen napredek zavoda: število združnikov se je v minulemu uprav. letu pomnožilo za 37 in znaša sedaj 846. Hranilne vloge so se pomnožile za 72.686,42 K in znašajo sedaj 606.863,22 K. Skupni denarni promet je prvokrat presegel 1 milj. in je znašal 1.177.539,80 K. To za lansko leto, ki je bilo vsled suše in slabe vinske kupčije kritično tudi za gornjegrajski okraj, gotovo krasen uspeh! Čisti dobiček znaša 4.136,76 K; od tega se je razdelilo društvom in kooperacijam 870 K in 3 visokošolcem 140 K. Posojilnica je lansko leto kupila od J. Škerleca str. vse posestvo iežeče pri železnični progi in postaji za 46.000 K. Posestvo ima lepe stavbiščne prostore. Želimo Posojilnici v Zg. R. še nadalje enakih lepih uspehov!

v Shod vseh ruskih slov. društev se bode vršil v Petrogradu, kjer se bo posvetovalo o skupnem delu in skupnih interesih.

o Iz Hrastnika. Slov. delavsko podporno društvo v Hrastniku se je po zadnjem občnem zboru nekako oživelo. Pri poročilu našega nad vse marljivega blagajnika pri občnem zboru, je že zavladal neki ponos med člani, ko je blagajnik poročal, da ima društvo že 700 K vloženi v posojilnici na Dolu. Če se pri tem pomisli, da si je društvo nabavilo malo knjižnico za člane, si omislilo vse, kar se potrebuje pri društvu in izplačalo svojim članom mnogo podpor, mora vsak priznati, da je to lep napredek. Od zadnjega občnega zboru je pristopilo k društvu 16 rednih in 14. podpornih članov. Vložilo se je zopet 50 kron v posojilnico, tako da ima društvo sedaj že 750 kron naloženih. Pobožna želja naših nasprotnikov, da bo društvo samo par mesecev delovalo in potem zaspalo, se torej ni uresničila, ampak zgodilo se je nasprotno, društvo še obstoji, stoji trdno v veliko veselje vseh članov in v največjo jezo nasprotnikov. Podpora bolnim članom znaša 65 vin. na dan, torej toliko kot plača redni član na mesec. Vsak član, ki je 6 mesecev pri društvu, ima pravico do podpore. Da je društvo v resnici koristno za delavce, lahko bi povedali člani, ki so že dobili od društva podpore. Dokler jo delavec zdrav, lahko plača na mesec 60 vinarjev, je pa tudi njemu v korist, ako ima ravno toliko podpore na dan, ali na mesec 18 K. Tisti delavci pa, ki se ne morejo sprijazniti z društvom, naj vzamejo društvena pravila v roke, jih pazljivo prečitajo in potem morajo priti do spoznanja, da je društvo ustanovljeno edino le zato, da se podpira delavce-člane v njih potrebi. — Društvo je priredilo predpustno veselico skupno z „Narodno Čitalnico“, ki je uspela nad vse pričakovanje dobro. Sedaj je sklenil odbor, da napravi društvo 1. majnika izlet v Drago. Rudarji, ta dan v Drago, da se oddahnemo od vsakdanjega napornega dela in se veselimo krasnega dneva, ki je edini delavski praznik.

v Iz Podčetrška. Pred kratkim se je vprašalo okrajno glavarstvo v Brežicah, kedaj da bodo volitve v okrajno bolniško blagajno Sevnica-Kozje. Ker do danes ni nikakega odgovora, vprašamo tudi mi, kako da ta blagajna funkcionira, ker nima odbora. Hočemo odgovor!

v Stroj za drobljenje rožja se je postavil pri pos. g. Francu Ferlincu v občini Tinsko. Posestnike opozarjamo, da se stroja poslužujejo.

v Iz Rajhenburga. Že smo mislili, da se je naša, v tem listu že izražena želja spolnila. Pa zmotili smo se. Naš Velikonemec gospod Rathey naložil je namreč dne 29. sušca t. l. voz, prav tak voz, na kojih se vozi gnoj, ga skrbno pokrili in hajd, — odjadral. Mislili smo, da se je (kar bi seveda bilo v našo žalost) izselil ter šel proti blaženemu rajhu. Pa ne to! Še isti dan zvečer je pripeljal isti voz, in ravno tako poln kakor ga je odpeljal, nazaj. Povpraševali smo se, kaj to naj pomeni, pa šele prihodnji dan smo to uganko rešili. 29./3. je bil namreč v Sevnici sejm, in g. Rathey je hotel Sevnice osrečiti z njegovim dragocenim pecivom. Pa komaj je par prest prodal, zbudila se mu je v prsih zavest, da je greh in škoda, če bi Slovenci živeli njegovo fino pecivo; morda pa si je mislil, da bi to pecivo, ki je bilo iz najfineše moke, slovenskim želodcem škodovalo. Naj že bo, kakorkoli, pripeljal se je pač g. Rathey z polnim vozom ter praznim žepom v Rajhenburg. Seveda smo to prepozno zvedeli, sicer bi mu brez vsega dvoma postavili slavolok. Izrečemo g. Ratheyu tem potom srčno hvalo, da tako iskreno, očetovsko — za nas

skrbi ter peciva ne prepušča Sevnice; toda še bolj bi nas veselilo, ko bi prodajal njegovo pecivo dragim bratcem v blaženem rajhu. Tam ga baje že težko pričakujejo, naj jim vendar to vročo željo izpolni! S tem bo ustrezno njegovim bratcem v rajhu — in nam ter našim želodcem.

v Zahvala. Slavno „Bralno društvo v Dobovi“ blagovolilo je nakloniti polovico čistega dobička od dvakrat uprizorjene igre „Slepa ljubezen“ — v znesku 43'50 K tukajšnji šolarski knjižnici, za koji blagi dar se podpisano šolsko vodstvo najiskrenejše zahvaljuje. Šolsko vodstvo v Dobovi, dne 30. marca 1909. S. Gajšek, šolski vodja.

v Revolta v prisilni delavnici in poboljševalnici v Lankovcih. V torek ob 5 popoldan je prišlo v prisilni delavnici in poboljševalnici za deklice v Lankovcih do hudih izgredov baje, ker ne dobe za malo južino več kave temveč „Schilcher“. Iztrgale so okna iz zidu, razbile šipe in poškodovale več stolov. Šele, ko je zvečer ob 8. uri prišel okrajni glavar dr. Herzog, so se pomirile.

o Zlat zaslužni križec je dobil nadučitelj na šoli v Zgor. Radgoni g. S. Erženjak za 43 letno službovanje. Pripel mu ga je pri seji okr. šolskega sveta ljutomerski glavar Bouvard.

o Wastianovi komplimenti nemškemu Štajercem. Po poročilu „M. Z.“ je Wastian 27. marca v Mariboru napravil nemškemu Štajercem te-le komplimente: On (Wastian) bo skrbel za to, da prenehajo nemški Štajerci biti „zeleni“ (grün) kakor njihovi klobuki, usnjeni kakor usnjene hlače in tako zabiti ali obiti kakor njihovi čevlji. — Škoda da še ni dostavil: krofasti na grlu in pameti. Zares ginljiva samopoved!

o V Majšpergu je umrla preblaga žena gospa Marija Jurič, po domače Pirkmajerjeva. Bila je vzor slovenske matere in gospodinje. Liste in knjige je kaj rada prebirala, zlasti gospodarske vsebine, in „Kmetovalec“ ji je bil gospodarski evangelij. Ni čuda, da je gospodarstvo in gospodinjstvo pri tej narodni obitelji vzorno urejene. Svoje otroke je rajna Marija Jurič vse skrbno odgojila ter je tudi skrbela, da so se vsi lepo izobrazili.

Pogreb te preblage žene, ki je tako zelo cenila izobrazbo, je bil v soboto 27. t. m. Čeprav je bilo slabo vreme, je bila udeležba ogromna, kar priča, kako so jo sosedji in znanci spoštovali in ljubili. Čital sem nekje, da je razumna žena sreča moževa in otrok in tudi sreča naroda. O rajni Mariji Jurič lahko rečemo, da je bila taka razumna žena. — Slava njenemu spominu!

o Na Šternthalu dobijo kolodvor. Dobili bi ga bili že davno, pa so se ptujski Nemci upirali, ker hočejo, da da bi se ves denar stekal v njihove globoke žepce. Zadnje nedelje so imele občine Sv. Lovrenc na dravskem polju, Ptujška gora in Majšperg skupno zborovanje v Št. Lovrencu, da zgradijo cesto od Župeče vasi do postaje Šternthal.

o Od Sv. Lovrenca na Drav. polju. Gospod urednik! Nekaj čudnega Vam moram sporočiti. Naše dva „gospoda“ denar že močno tišči. Vi majete z glavo? Res, res! Le pogledajte zadnjega „Gospodarja“! Tam stoji črno na belem: Vsled lažnjivih in nesramnih napadov v zadnjem „Narodnem Listu“ darujeta za volilni sklad S. K. Z. vzorni gospodar Ozmec in njegov „adjutant“ Kociper vsak po 10 kron, skupaj 20 K, z besedami: dvajset kron. Dobro. Samo „gospoda“ sta pozabila povedati, kaj je bilo v dotičnem članku lažnjivega in neresničnega. Menda zato, ker vesta, da je bilo vse do pičice res.

Če pa ne bode miru, pride še več resnice na dan. Torej gg. novopečeni častni občan in „bodoči“ deželni poslanec in vaš adjutant, dajta, dajta zopet nekaj svetlih kronic, saj sta jih že na dolgu za dva članka, t. j. skupaj 40 K, beri štirideset svetlih kronic, saj zaslužita jih pa tudi zelo lahko. Prej se bosta vidva naveličala kronce šteti, kot mi pisat med svet. Tonček, če mira ne bo, tud zbirce ne bo! — Narodni pozdrav, gospod urednik! Ahasver.

o Svetinje pri Ormožu. C. kr. namestnika v Gradcu je letos zopet delila nagrade za vzorno urejene nove amerikske nasade. Zanimivo bi bilo zvedeti, koliko je k temu prispevala država in koliko dežela in kako so se nagrade delile, toda na kompetentnih mestih se o tem strogo molči, dasiravno to menda ni uradna tajnost. — Dejstvo je, da je dobilo tako nagrado 10 vinogradnikov in ptujškega polit. okraja in sicer po 70 K. Vsakdo bo uvidel, da je ta vsota pomembna le v toliko, da je z njo izraženo priznanje za izvanreden trud, obenem pa vsodbuja drugim vinogradnikom. G. okr. glavar Weiss je pri razdelitvi prav dobro omenil, da je veliko več ko teh borih 70 kron vredna reklama, ki jo je napravila s tem c. kr. namestnika. Povdarjal je, da bodo vsi kupci pogledali in povprašali najprej pri odlikovanih vinogradnikih, ki bodo na tak način torej prej spravili svoj pridelek v denar. — Samoobsebi umevno je, da pridela tisti, ki si prizadeva ugoditi vsem zahtevam vzornega vinogradništva, tudi razmeroma boljše vino ko tisti, ki pričakuje, da stori samo vreme in zemlja svoje. Želeti bi bilo edino-le, da bi postale sčasoma take nagrade primeroma večje, sicer pa so tudi v tej obliki hvalevredna inštitucija.

o Straschillova velikodušnost. Ud kraj. šol. sveta na Hajdini je tudi znani žganjarnar Maks Straschill. Laskal se je toliko ljudem, da je postal celo načelnik krajnega šolskega sveta. Za jubilejno slavnost decembra 1. l. je gospod Straschill „velikodušno daroval“ šolski mladini hajdinski zabojček klobasic (frankfurtaric). Ob koncu slavnosti so se mu nekateri zahvalili za velikodušen dar in gospodu Straschillu je zahvala, ki jo je slišalo zbrano ljudstvo, kaj laskala. Kako veliko začudenje pa, ko so udje krajnega šolskega sveta pri predložitvi šolskega računa za 1. l. našli omenjene klobasice mastno zaračunane. In ko so ga kmetje spomnili, da je pri slavnosti Straschill dejal, da klobasice daruje otrokom, se je Straschill odrezal: „Kaj se pa dandanes še daruje?“ Taka je nemčurška velikodušnost. Heil!

b Koza požrla 140 kron. V vasi Gams na Zg. Štajerskem je obesil v hlevu hlapec sukno, v kateri je imel listnico s 140 kronami. Koza je prišla do žepa, potegnila listnico ven in jo pričela prežvekovati. Ko je prišel hlapec v hlev, je pač še rešil prazno možno, papirnati denar je pa koza že požrla.

Kranjske novice.

a Dramatično društvo v Ljubljani ima dne 7. aprila občni zbor.

a Slovenski skladatelj Viktor Parma je napisal novo opereto „Apolonov hram“. Na zagrebškem odru je izvrstno uspela.

a Veliki koncert orkestra dunajskih glasbenih umetnikov pod vodstvom znanega dirigenta V. Nedbala se vrši 2. t. m. zvečer v hotelu „Union“. Zanimanje je veliko.

d Brzojavni urad dobi občina Moste pri Ljubljani.

d Ustanovni shod „Zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“ se vrši v soboto 3. t. m. ob 3. uri popoldne v posvetovalnici na magistratu v Ljubljani.

d Plakati za abstinenco — prepovedani. Društvo „Abstinent“ je hotelo dati napraviti lepake proti pivu. Deželnovladni policijski komisariat je pa plakatiranje prepovedal.

a Nečuvvene razmere v Kočevju. Dne 28. m. m. so v Kočevju nemškutarji napadli kolarskega pomočnika Alojza Koretiča rod. Slovenca. Pobili so ga s palicami. V silobranu je Koretič zgrabil nož in ranil nekega Plavca („Nemec“ iz Koroškega!) nehote tako težko, da je umrl. Koretiča so aretirali. Oplasti nič nočejo videti nemške podivjanosti v Kočevju, kjer se o belem dnevu napada, izžvižgava in za pse psuje Slovence.

a Javen shod za slovensko vseučilišče se vrši v nedeljo, 4. t. m. v Idriji.

o Za zgradbo novega Aljaževega doma. V včerajšnji seji je sklenil odbor slovenskega glasbenega društva „Ljubljana“ prirediti v „Unionu“ zabaven večer, katerega čisti dobiček bo namenjen za zgradbo novega Aljaževega doma. Čas se v kratkem naznani.

o Slovenskim umetnikom. Umetniški paviljon R. Jakopič bo še pred koncem aprila dovršen. Sredi meseca maja se otvori s slovensko umetniško razstavo. K sodelovanju se vabijo vsi slovenski umetniki. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. K razstavi so dopustni izvorni v Ljubljani še ne razstavljeni umotvori še živčih slovenskih umetnikov. Kdor se je hoče udeležiti, naj naznani svoj naslov R. Jakopiču, Ljubljana, Emonska cesta 2, vsaj do 8. apr., nakar se mu dološljejo potrebne tiskovine.

o Nadomestna deželnozborna volitev v vipavsko idrijskem okraju dela klerikalcem mnogo preglavic. Resno se boje poraza in zato hočejo spraviti za svojega kandidata na noge zadnjega svojega pristaša. Tudi kmetje se že puntajo klerikalni komandi!

o Državno podporo v znesku 2000 K je dovolilo poljedelsko ministerstvo kranjski kmetijski družbi za uničevanje trtnih škodljivcev. — Dalje je dovolilo 3100 K podpore za napravo živinskih napajališč za selo Gradišča.

d V Kočevju so Nemci na cesti napadli 20 letnega Slovenca Koretiča in ga pobili na tla. V silobranu je Koretič glavnega napadalca koroškega Nemca Karla Plavca tako močno z nožem ranil, da je po 2 urah umrl.

Primorske novice.

o Pri volitvah v tržaško zavarovalnico proti nezgodam so Slovenci v skupini delojemalcev propadli. Izvoljena sta socijalno demokratska kandidata Bandl in Kmet s 3133 glasovi proti 2490 slovenskim, ki sta jih dobila Jeriha in Gomišček. Kriva je slovenska malomarnost in pa vevška papirnica, ki je zopet osleparila Slovence za 641 glasov. „Edinost“ piše, da so se s socijalno demokratske strani go-dile razne nepravilnosti, vsled česar bo moralo uamestništvo volitev razveljaviti.

o V Podgori pri Gorici so začeli nekateri ljudje pobirati podpise za italijanske pridige ob nedeljah, če ravno ni nobene dejanske potrebe, kajti v Podgori ni Lahov, ki bi ne znali slovenski. Večina tistih, ki so podpisali prošnjo, sploh ne stanuje v Podgori. Pred leti so pa v sosednem Ločniku Lahi s silo preprečili slovenske pridige, akoravno je tamkaj zelo mnogo Slovencev.

Po svetu.

b Proti ciganom. Ogrsko ministerstvo je naročilo vsem notarjem, da morajo izvesti popis ciganov. Vlada hoče energično nastopiti proti njim.

b Nove kroglice. Za infanterijske puške se uvedejo nove kroglice; kroglica je na koncu ostra in znaša njena začetna hitrost 866 m v sekundi (doseganja 620 m). Vojaški krogi slavijo to kot velik napredek. A človekoljubi?

v Davek na povišanje vrednosti (Wertzuwachssteuer) so nanovo upeljala mnoga nemška mesta, med njimi Stettin in Darmstadt. Obdačenje se prične z 10% povišanja vrednosti. Na Avstr. še tega davka ni. Mesto Brno ga je sklenilo upeljati, a je vlada sklep anulirala. —

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Homatije v Srbiji.

d Belgrad, 2. aprila. (Brz. „N. D.“) Čeravno je vojni minister Živković zelo strogo nastopil proti demonstracijam častnikom v Kraljevem, vendar njihovega gibanja ni mogel potlačiti. Tudi v niški garniziji je 72 častnikov izjavilo v neki adresi na vojnega ministra, da nikakor nočejo biti več častniki v slučaju, da vojni minister odobrava politiko kralja Petra in vlade. Ker se je kralj Peter z vlado izrekel solidarnega, se kriza ne more drugače rešiti, kakor da se kralj odpove prestolu.

Berlin, 2. apr. (Brz. „Nar. Dn.“) „Lokalanzeiger“ piše o razpoloženju v Srbiji. V poslanskih krogih se sliši mnogo glasov, da bi se prestolnica premestila iz Belgrada kam v notranjost dežele. Razpoloženje je zelo razburjeno. Dinastično vprašanje še ne bo tako hitro rešeno.

Nemiri v Albaniji.

Berolin, 2. aprila. (Brz. „Nar. Dn.“) Tukajšnji listi poročajo, da je albanski guverner povabil vse albanske glavarje k sebi pod pretvezo, da priredi banket, in vse pripravil, da bi jih ujel. Toda ti so slutili kaj takega in so pripravili svoje pristaše v bližini. Na dano znamenje so vdrli pripravljene ljudje v dvorano in vprizorili tamkaj stašansko klanje. Albansko vprašanje je postalo s tem nova nevarnost za mir.

Kap zadela angleškega kralja.

Frankobrod, 2. apr. (Brz. „Nar. Dn.“) „Frankfurter Ztg.“ poroča iz Madrida, da je angleškega kralja Eduarda zadela kap. Vendar pa o tej vesti na pristojnih mestih ni nič znanega.

Dopisi.

b Iz Mozirja. Mozirski dopisnik „Straže“ in zdrav razum, to je nekaj tako nesoglasnega, kakor bi rekel mozirski tamburaš, glasa d in e tvorita disharmonijo. Kako neki ne! Ta dopisnik nemo pripoznava, da tajnik res ne zna čitljivo in korektno pisati, toda temu so krivi pač mozirski učitelji, pravi. O ironija! Recimo, nekdo se uči igrati na kakšen instrument, pa se nikakor ne more naučiti igrati; tega pač ni kriv njegov učitelj, ampak učenec, pravimo, ni muzikaličen. Torej tajnik ni bil svoj čas zmožen privaditi se čitljivega pisanja, čeprav bi ga učil prvi učitelj kaligrafije na svetu. Dopisnik pravi tudi med drugim, da „Kmečka zveza“ tudi ni iskala nikdar poduka pri mozirskih liberalcih. Jaz bi si upal ngovarjati. Gosp. Leopoldu Goričarju pravite, da je liberallec. Tega gospoda pa je ravno Luk naprosil, da ga v tajništvu podučuje in mu zato tudi nekaj plača. Na vse zadnje so nam vsekakor dobri liberalci. — Proti koncu dotičnega članka se je dopisnik nekoliko

vsekaj, ko pravi, da je tajnik za vselej pokazal hrbet liberalcem. To se pravi: on je bil nekaj liberallec, ali sedaj, ko mu drugje bolje kaže, pa je klerikalec. Jaz pa dodam: on je bil svoj čas tudi že štajercijanec. Ali morda ne?! Bog ve, če ne bo nazadnje še socijalni demokrat. Vse mogoče. — Dotičnemu konzorciju, ki je odgovarjal v „Straži“, povem, da se s člankom v „Narodnem Dnevniku“ ni zahteval in se ne zahteva tajnik drugega mišljenja, ampak se zahteva tajnik, ki bo znal čitljivo in korektno slovenski pisati. Za to se gre. Lahko bi se dobil tudi iz domače občine tajnik in ne iz sosedne. Ni potreba zavijati celo stvar v kakšno politično komedijo in osebne napade. O tem se ne bomo več prepirali, ampak kratkoma izvajali konsekvence. Doseči se pa mora; če z lepim ne, pa z grdim. Vi precenjujete svojo moč. Dokaz za to boste dobili še to leto, ako se ne spremeni, kar se sedaj zahteva. Z.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

Dvainsvajseti dan, dne 1. aprila.

Nadaljuje se zasliševanje
Jurija Žurića.

Na vprašanje drž. odv., če je zahajal v Bos. Kostanjico, je rekel Žurić, da samo nakupovat duhana. Tudi zanika, da bi hodil v kmetijski obleki agitirat. Glede društva „Privrednik“ pravi, da je neresnična dolžitev, da bi društvo odgajalo in podpiralo samo trgovce velikosrbskega mišljenja. Društvo se drži samo svoje prave naloge, to je odgoje domačega trgovskega naraščaja, da se na ta način narod reši tujcev.

Glede gesla „Svoji k svojim“ je dejal Žurić: Nam Srbom ne morejo biti Hrvati nikjer nevarni. Nisem še nikjer videl, da bi srbski obrtnik ali trgovec izpodrinil hrvatskega. Mi smo eni in drugi na gospodarskem polju zelo zaostali in med nami ni konkurence, pač pa moramo skupno delati za okrepljenje male Hrvatske.

Razvil se je pogovor med drž. pravnikom in Žurićem, kako se hočejo Hrvati in Srbi zjediniti, ako se Srbi povsod separirajo?

Žurić pravi, da ne more tu reševati v podrobnostih tega problema, res je pa, da se že nahajamo na potu do narodnega edinstva; ako se ojačuje jeden ali drugi del, ni to nobena zapreka.

Na to vpraša drž. odv. Valerijana Pribičevića: Ali vi odobravate Žurićev nazor, da so Hrvati in Srbi narodna jednota?

V. P.: Da, Hrvati in Srbi so jeden narod z dvema imenoma.

Drž. odv.: Nacijonalna jednota?

V. P.: Ako hočete, nacija in etnografska jednota. Cel narod, Hrvati in Srbi, so jedna celota.

Drž. odv.: Po rasi jednota?
Dr. Mazzura (branitelj): Zaboga, taka vprašanja!

Za ta medklic obsodi senat dr. Mazzura radi agresivnega obnašanja na globo 200 K. Veliko vznemirjenje je nastalo v dvorani.

V. P. (drž. pravniku): Ako me vprašate, ako smo tudi po rasi (plemenu) jedno, vam moram odgovoriti, da po plemenu ne bi bili niti vi Hrvat! Odločuje tedaj vaše prepričanje. Čistega plemena ni nikjer v Evropi.

Drž. odv.: Torej vidite, ako smo narodno isto, tedaj imate dve imeni politično označenju in ako pravimo, da so Hrvati in Srbi, pomeni to dve državi.

Obt. Živković ml. drž. pravniku: Vi pozabljate, da si imen „Hrvat“ in „Srb“ nismo ustvarili sami. Nastali ste po zgodovinskem razvoju in ako računimo danes z njima, računimo s fakti.

Drž. odv.: Zakaj se pa v Srbiji ne razvije hrv. ime?

Živković ml.: Ker smo se mi Srbi bolj razvili na vzhodu, Hrvati na zahodu. Gaj je deloval za združitev obeh narodnih delov, ali to ni sló, ker se ne more tako lahko preiti na dnevni red čez stara in zgodovinska sporočila.

Drž. odv.: Pa vi probujate tu srbstvo, četudi pravite, da smo en narod. Ako smo jedno, potem so na Hrvaškem

samo Hrvati, v Srbiji samo Srbi. Ako delate vi za razširjenje srbskega imena, potem se izhodišče vašega dela nahaja izven monarhije. V tem obstoji vaše veleizdajsko delovanje.

Živković mlaj: Jaz še sedaj ne morem umeti, kako smo mogli mi s čilimi in čturami delovati na silovito iztrganje teh dežel iz monarhije kakor zakon umeva veleizdajo...

Drž. odv.: Jaz vam bodem dokazal, da za veleizdajo ni treba silovitega iztrganja.

Branitelj dr. Lukinić vpraša Žurića, če so v Srbiji Hrvati in ali jih državna oblast sili, da se imenujejo Hrvate?

Obt. Žurić: Ne.

Dr. Lukinić: Torej je prazna teorija drž. odv., da se narodno edinstvo mora kriti z državnim teritorijem.

Na vprašanje, zakaj je osnoval srbsko kmetijsko zadružno, opisuje obt. Žurić veliko bedo srbskega kmečkega ljudstva, ki je silila rodoljube, da so narodu pomagali z dobavo cenejšega kredita. Narod je moral dati vojake in davek, a od države ni imel prav ničesar. Za 1400 šoloobveznih otrok je obstojala, samo jedna šola!

Dr. Lukinić je konstatiral, da je srbski narod na Hrvatskem tudi v preteklem kritičnem času ostal miren, kar bi ne bilo mogoče, ako bi res obstajala veleizdajška propaganda.

Drž. pravd.: Mirno je zato, ker je teh 53 ljudi zaprtih.

Dr. Lukinić: Torej je cela zarota slonela na 53 ljudeh!

Obt. Žurić omenja na to, da so se širili od neznanih ljudi letaki v armadi, ki so pozivali vojake, da se ne strelja na Srbe. O kakih izjavah kmetov, da v vojski ne bodo streljali na Srbe, mu ni ničesar znanega. Ker se o priči Labši, nekem okrajnem predstojniku izrazi, da je proti podložnim paša, proti višjim štreber, ga sodni dvor disciplinira z dvema dnevnoma samotnega zapora, trdim ležiščem in dvema postoma.

Društvene vesti.

v Slovanska čitalnica in Slov. trgovsko društvo v Mariboru priredi veliki koncert pomnoženega salonskega orkestra in pevskega zbora dne 4. aprila 1909 v veliki dvorani Narodnega doma na korist ljudske knjižnice in glasbenega sklada. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži od 1—5. vrste 2 K, od 5—10. vrste K 1'60, od 10. vrste naprej 1 K. Stojišča v parterju po 60 v., za dijake in vojake 40 v. Sedež na galeriji 80 v., stojišča na galeriji 40 v. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Burešu, v Tegethofovi ul. in g. V. Weixlu, Gosposka ulica 33, na dan koncerta v vestibulu Narodnega doma od 2—3 ure popoldan in zvečer pri blagajni.

v Zahvala. Podpisano društvo vrši s tem svojo prijetno dolžnost ter se zahvaljuje najtopleje vsem cenjenim tovarišem, sl. učiteljskim društvom in drugim p. n. rodoljubom, ki so mu pomagali s svojimi blagohotnimi prispevki v tako kratkem času izpolniti njegovo nalogo in odkriti spominsko ploščo nepozabnemu tov. Vekoslavu Strmškemu.

189 2-2

Oklic

C. kr. okrajno sodišče na Vranskem naznanja sledeče:

V sredo, dne 14. aprila 1909

se bode potom javne dražbe dala v zakup gostilničarska obrt, katera pristoji mladim dedičem po umrlem Jakobu Brinovcu po dom. pri Gorograncu na Vranskem. Javna dražba se bo vršila rečenega dne ob 10. uri predpoldne na licu mesta v Brinovčevi hiši števil. 12 na Vranskem. — Ta gostilničarska obrt se bo oddala v zakup na 3 leta, pričeni s 1. majnikom t. l.

Za izvrševanje te gostilničarske obrti določeni prostori in premičnine so natanko popisani v dražbenih, obenem zakupnih pogojih, katere je lahko vpregledati na sodnji na Vranskem v sobi števil. 2 ali pa na dan dražbe na licu mesta pri sodnem komisarju. Kot izklicna letna cena, obenem zakupnina za vse v zakup dane prostore in premičnine se določuje na 900 K, kot varščina ali kavcija pa dvajseti del izklicne cene, to je znesek 180 K. — Ponudbe pod imenovano izklicno ceno se ne sprejmejo.

C. kr. okrajna sodnija Vransko, oddelek I.

dne 28. marca 1909.

Zahvaljuje se pa tudi listom „Domovini“, „Nar. Listu“ in „Učit. Tovarišu“, ki so prinašali rade volje oklice za prispevke. Za „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“:

Pav. Flere, Tomo Kurbus,
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

b Društvo „Zvezda“ na Dunaju priredi zabavni večer v nedeljo, dne 4. aprila 1909 v dvorani „Lehrerhausvereina“ v VIII. okraju, Langeg. 20 (Josefsg. 12). Začetek ob 1/2 8. uri zv. Prihodnji zabavni večer bo v nedeljo, dne 2. maja. V korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bode v soboto, dne 8. maja t. l. gledališka predstava „Divji lovec“ v „Češkem narodnem domu“ na Dunaju, XV. Turnerg. 9.

Tržne cene.

1. aprila.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za marc 32'50, za maj 35'75, za september 33'50, za december 32'50. Tendence stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'70, za oktober — december K 23'30. Tendence mirna. — Vreme lepo.

Budimpešta, 1. aprila. Pšenica za april 14'—, pšenica za maj 13'69, pšenica za oktober K 11'21, rž za april K 10'05, rž za oktober K 9'14, oves za april K 8'80, oves za oktober K 7'56, koruza za maj K 7'59. Promet 12.000 met. st.

Budimpešta, 1. aprila. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 143 do 144 vin., mlade, srednje 144 do 146 vin., mlade, lahke 145 do 146 vin.; zaloga 22.848 kom.

Svinjska mast v Budimpešti: 151'—, namizna slanina 133'—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke. 1. aprila:

Na tukajšnjem trgu se je zvišanje kurzov v Budimpešti samo v toliko upoštevalo, da so se zahteve za pšenico zvišale za 10, za rž in oves pa za 5 v, kar pa ni imelo uspeha, ker so ostali kupci v najstrožji rezervi in je promet spet skoro popolnoma običal. Koruza ostala v isti ceni.

Produktni trg. Pariz: moka za tekoči mesec 30'85, moka za prihodnji mesec 31'15, moka za maj — junij —, moka za maj — avgust 31'50, pšenica za tekoči mesec 24'10, pšenica za prihodnji mesec 24'30, pšenica za maj — junij —, pšenica za maj — avgust 24'35, rž za tekoči mesec 16'85, rž za prihodnji mesec 16'85, rž za maj — avgust 16'75, rž za sept. — dec. 16'75.

Tendence: moka in pšenica: stalna, rž: mirna. — Vreme jasno.

Zdravega, krepkega fanta, poštenih starišev, s potrebno naobrazbo, sprejme kot

učenca

trgovina z železnino „MERKUR“,
P. Majdič, Celje. 196 3-2

A 126/8, 16.